



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 1. Auctoritate probatur conclusio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

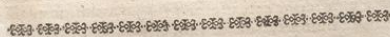
3. Item datur malum oppositum oppositum bono convenienti, quod consistit in disconvenientia respectu alicuius, cuius malitia iam in privativo; iam in positivo consistit, siccitas, & calor suis entitatibus positivis disconvenientes sunt aqua, & sic hæc disconvenientia in positivo consistit. Malitia disconvenientiæ privativa est carentia frigiditatis, seu humiditatis in aqua, & carentia vitæ in homine, & ut universalis definiatur, nihil aliud est quam carentia convenientiæ respectu alicuius, vel rei convenientis, itaque aqua habet duo mala, & siccitatem, & calorem, quæ sunt malum positivum, & carentiam frigiditatis, & humiditatis; unde si aqua haberet simul humiditatem & siccitatem, calorem & frigiditatem, non haberet tantum mali, ac si haberet tum siccitatem, tum carentiam humiditatis, & siccitatem in malis pœnæ damnatorum tormenta sunt illi mala positiva, non solum quia privant lætitiâ, ut ait Augustinus: sed quia tam horridi cruciatus se ipsis sunt disconvenientes damnatis, v.g. ignis per alligationem, vel elevationem, non solum corpora damnatorum: sed etiam animas, & spiritus cruciatibus afficiunt.

4. Ultimo hoc malum dividitur in malum morale, & physicum; physicum, ut calor, & carentia, frigiditatis, ut diximus in aqua. Morale, ut peccatum mortale, seu culpa lethalis, cuius formalitas consistit in carentia, seu privatione rectitudinis debite actui ut quo, potentia ut quid, de quo latissime 1. 2. agitur.



DISPUTATIO VII.

De Divisione entis in possibile, & actuale.



QVÆSTIO I.

Quid sit formaliter possibilitas, & in quo essentia eius consistat.

SECTIO I.

Sententiæ Adversariorum ponuntur.

PRIMA sententia asserit possibilitatem formaliter esse negationem primariam, & immediatam actualis existentia, ac proinde esse contradictorium immediatum illius, cum connotatione tamen existentia pro statu extractionis extra causas. Hæc sententia falso attribuitur Patri Suarez, ut ex ipsius verbis postea citandis patebit, imo nullius auctoris est, non solum eorum qui sua scripta typis mandarunt, imo ni fallor, neque eorum, qui in scriptis metaphysicam discipulis reserant, præter unum solum metaphysicum Neotericum, alioqui doctum in hoc negotio minus solidum, in cuius sententia oculis usurpabitur quantum humanæ mentis acumen machinetur, si difficultatum abstrusarum pondere, & argumentorum firmissimis lateribus nimirum quantum

opprimatur, huius auctoris vestigijs, firmissime insistant, qui tanquam latentes perbiberunt.

Probatur primo, quia illam (ut ipsius auctoris verbis utar) conceptis verbis docuit Aristoteles *nono metaph. c. 3.* quando protulit, non entium quædam potentia sunt, non autem sunt, quoniam endecheya (id est actu) non sunt, ex quo loco manifeste probatur nostra conclusio. Creatura possibilis ex Arist. est potentia solum ens: ergo actu est non ens: sed non ens formaliter est quædam negatio entis: ergo creatura possibilis est formaliter negatio quædam entis. Primum antecedens ostendit Aristoteles inde, quia quæ endecheya, id est, actu non sunt, non sunt ens actu, quia per endecheyam, sive per actualitatem existendi res sunt formaliter entia: atqui creaturæ possibiles non sunt endecheya: ergo neque sunt entia actu: ergo ut sic dicunt formaliter negationem sive carentiam actualitatis, & existentia.

Secundo, quia creatura possibilis, lapis, v. g. in se, & ex se est possibilis, & non ab omnipotentia Deizimo ideo illam omnipotentia potest producere, quia ex se non repugnat produci: ergo in se, & ex se habet aliquod esse, quod sit, vel in quo fundetur illa non repugnantia: sed hoc nequit esse positivum actuale: ergo est negatio aliqua; tunc sic, negatio est alicuius positivi negatio, sed hoc positivum aliud esse non potest ab actuali existentia ipsius lapidis: ergo possibilitas est negatio actualis existentia. Minor sic probatur, quia in lapido solum considerari potest esse possibile, & esse actuale, & existentiale eius: sed possibilitas lapidis non negat esse possibile ipsius lapidis, alias ipsa possibilitas lapidis esset impossibilitas lapidis; negat ergo solum esse actuale, sive actualement ipsius lapidis existentiam.

Tum etiam, quia sicut negatio non opponitur immediatè alteri negationi; ita neque immediate illam remover: ergo possibilitas lapidis non remouet ipsum esse possibile.

Dices esse negationem repugnantia.

Sed contra, quia negatio repugnantia non est negatio, sed positivum: ergo negatio quâ importat formaliter possibilitas creaturæ, non est negatio repugnantia per se ipsam formaliter. Antecedens probatur, quia negatio negationis non est negatio sed positivum, quia duæ negationes simul sumptæ non negant, sed affirmant; unde nonnullus, idem est, ac aliquis, & necnon, idem est ac sic: atqui repugnantia est negatio: ergo negatio repugnantia est negatio negationis, ac proinde non est negatio sed positivum.

SECTIO II.

Nostri sententia ponitur.

Conclusio: possibilitas non est formaliter, & primario negatio existentia. Hæc sententia est communis, & certa.

SVBSECTIO I.

Auctoritate probatur conclusio.

Auctoritas sumitur ex Divo Thoma 1. par. 6 quæst. 25. art. 3. in corpore, ubi post multa sic ait.

Quæst. I. Quid sit formaliter possibile. 413

ait. Vnde quidquid potest habere rationem entis continetur sub possibilibus absolutis, respectu quorum Deus dicitur omnipotens, nihil autem opponitur rationi entis nisi non ens; hoc igitur repugnat rationi possibilis, quod subditur Divinæ omnipotentia quod implicat in se esse, & non esse simul, hoc enim omnipotentia non subditur, quia non potest habere rationem factibilis, nec possibilis.

7 Explicans autem ipse Angelicus Doctor in part. quæst. 9. art. 2. quomodo possibile subdatur omnipotentia, sic ait: omnes creaturæ antequam essent non erant possibles esse per aliquam potentiam creatam, sed per solam potentiam divinam, in quantum Deus potest eas in esse producere, explicans autem quid sit creaturas possibles producere sic ait quæst. 3. de potentia. Ex hoc ipso quod quidditati esse tribuitur non solum esse, sed ipsa quidditas creati dicitur, quia antequam esse habeat non est. Idem asserit quæst. 1. & 2. de potentia. 4. contra Gentiles, & multis alijs in locis, ubi semper eadem pene verba repetit.

8 Quibus tria clarissima docet, primum possibile ut possibile esse ens, & contineri sub ente. Secundum non ens, id est negationem entis in actu, quod est existens (hoc enim absolute ens dicitur ut & ipsi adversarij fatentur) repugnare possibili, & non esse factibile, nec possibile. Tertium est quod possibile adiungitur esse, quod asserit illis verbis. Ex hoc ipso quod quidditati esse tribuitur, quæ quidditas antequam esse haberet, non erat.

9 Ex quibus evidenter sequitur, contradictorium entis in actu, seu negationem existentia non esse possibilitatem rei, siquidem est repugnantia maxima essendi, & absolute, & simpliciter non est ens totaliter, & adæquate, quia totaliter, & adæquate est negatio entis. Deinde ex secundis verbis sic argumentor, quia ex Divo Thoma possibilitati, seu quidditati possibili adiungitur esse seu existentia, ut patet ex verbis nuper citatis: sed contradictorio existentia, hoc est negationi primarie actualitatis non potest coniungi existentia, imo repugnat maxime talis coniunctio, quia contradictorium immediate destruit suum oppositum, quapropter vnum contradictorium cum altero contradictorio sibi immediato opposito nullo modo, neque divinitus, aut per potentiam absolutam potest coniungi: ergo possibilitas in sententia Divi Thomæ nullo modo est contradictorium existentia.

10 Etiam est expressa sententia Aristotelis lib. 9. metaph. cap. 1. ubi dividens ens, sic ait. [Sed quoniam ens partim dicitur quid, aut quale, partim potentia, & actu] & paulo post eodem cap. explicans quid sit ens potentia sic ait. Quod igitur potentia ipsumque posse multis modis dicatur, quo pacto in Geometrica, & possibilia, ubi clare ait Aristoteles possibile esse ens: ergo possibile non est contradictorium entis simpliciter, quod est existens. Amplius explicat suam mentem ipse Aristoteles eodem lib. cap. 3. dum sic ait, ut aliquid possibile sit, illud autem est possibile, cui si is actus evenierit, cuius potentiam habere dicitur, nihil evenit impossibile.

11 Quibus verbis primo asserit id quod privatum est potentia non esse possibile, dum præterea ait cap. 3. si id impossibile est quod potentia privatum est id sane, quod non sit impossibile erit fieri: sed negatio existentia negata est potentia ut

existat, vel sit, quia per se ipsam non est potens existere cum sit negatio existendi, neque etiam est potens per existentiam cuius contradictorium est, quia vnum contradictorium, nec dicitur posse esse, nec potens esse propter alterum contradictorium, quia vnum contradictorium est destructivum alterius, quia est non esse formale alterius: ergo illa negatio existentia absolute non habet potentiam ut existat: ergo non est possibilitas existendi in sententia Aristotelis, sed potius quantum est ex se est impossibilitas existendi.

SVBSECTIO II.

Ratione prima probatur nostra conclusio.

Q Via possibilitas rei est ratio formalis sub qua omnipotentia Dei tribuit esse existentia, id est existentiam creaturæ, seu est id formaliter, ratione cuius omnipotentia producit creaturam, & reddit ipsam existentem: sed negatio primaria existentia, quæ est contradictorium illius non potest esse ratio formalis, sub qua omnipotentia tribuit esse existentia, & reddit creaturam existentem: ergo negatio existentia, seu contradictorium immediatum illius non est possibilitas creaturæ.

Maiores est evidens, (licet negetur ab adversarijs in hoc negotio secutentibus, offunduntur enim huius demonstrationis radiantibus luce, ac veluti nocturnæ tantæ claritatis splendorem effugiant, ac proinde negando illam maiorem demonstrationi tenebras offundere nituntur, cuius conatus, hac ratione labefactantur) & sic demonstratur, quia illa est ratio formalis sub qua alicuius potentia, quæ constituit obiectum terminativum talis potentia in esse potentis, & capacis terminandi actionem, & actum illius potentia, & ratione cuius ipsum obiectum terminat talem actionem; sed existentia creaturæ, quæ est obiectum terminativum omnipotentia, constituitur in esse potentis, seu capacis terminandi actionem omnipotentia per possibilitatem, & ratione huius illa existentia terminat actionem productivam omnipotentia: ergo possibilitas creaturæ est ratio formalis sub qua omnipotentia, seu est ratio formalis quare omnipotentia producit creaturam, & reddit ipsam existentem. Maior est evidens, nam ideo intelligibilitas est ratio formalis sub qua intellectus, quia est id, per quod constituitur formaliter obiectum terminativum intellectus in esse capacis terminandi actum intellectus, & idem est de amabilitate respectu voluntatis, de odibilitate respectu odij, de visibilitate respectu potentia visiva, & tandem de sensibilitate respectu omnium sensuum: ergo illa est ratio formalis sub qua alicuius potentia, quæ constituit obiectum terminativum illius in esse capacis, & potentis terminare actionem, & actum talis potentia, & ratione cuius terminat talem actum; minor illa sic demonstratur, quia existentia creaturæ constituitur per possibilitatem in esse possibilis produci à Deo, sed possibile produci à Deo est capax, seu potens terminare actionem omnipotentia: ergo existentia creaturæ per possibilitatem constituitur in esse capacis, & potentis terminare actionem, & actum omnipotentia Divinæ. Maior est evidens ex ipsis terminis, quia sicut existentia constituitur intelligibilis per intelligibilitatem,